

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2001, sp. zn. 4 Tz 296/2000, ECLI:CZ:NS:2001:4.TZ.296.2000.2

Číslo: 1/2002

Právní věta:

O opravě a doplnění protokolu o hlavním líčení a o námitkách proti takovému protokolu vždy rozhoduje soud, o jehož protokol jde (§ 57 odst. 1 tr. ř.). Jestliže tedy je v řízení před odvolacím soudem zpochybněna správnost protokolace vyjádřením některé z procesních stran ohledně podání opravného prostředku proti vyhlášenému rozsudku, pak odvolací soud není oprávněn posuzovat správnost či úplnost protokolace, nýbrž věc předloží soudu prvního stupně k rozhodnutí o těchto námitkách.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.01.2001

Spisová značka: 4 Tz 296/2000

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Protokol, Řízení o odvolání

Předpisy: § 253 odst. 1 tr. ř.
§ 57 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného V. K., usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 22. 12. 1999 sp. zn. 2 To 129/99 a Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í:

Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 28. 1. 1999 sp. zn. 1 T 150/98 byl obviněný V. K. v bodě 1) výroku rozsudku uznán vinným trestným činem týrání svěřené osoby dle § 215 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že společně se svou manželkou N. K. v přesně nezjištěnou dobu, nejméně však od poloviny roku 1996 do března 1997 nepravdělně, ale vícekrát v O. bezdůvodně fyzicky a psychicky trestali nezletilou V. K., žákyni ZŠ v O.; fyzické tresty realizovali pod vlivem alkoholu, takže poškozená V. K. byla tímto psychicky týrána. V bodě 2) výroku rozsudku byl obviněný uznán

vinným trestnými činy pohlavního zneužívání dle § 242 odst. 1, 2 tr. zák. a ohrožování mravní výchovy mládeže dle § 217 odst. 1 písm. b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že v prosinci 1995 přesně nezjištěného dne ve svém bytě v O. v podnapilém stavu počal svou dceru V. K. obnažovat, pak ji za účelem svého sexuálního uspokojení vyzval, aby mu třela pohlavní úd, osahával ji na prsou a požadoval po ní, aby se svlékla. Za to mu byl dle § 242 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání třiceti měsíců. Dle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Současně byl zrušen výrok o trestu v trestním příkazu Okresního soudu v Olomouci sp. zn. 1 T 144/98 (bez uvedení data doručení trestního příkazu obviněnému) včetně všech obsahově navazujících rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Spis byl poté dne 9. 2. 1999 předsedou senátu Okresního soudu v Olomouci předložen Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, s tím, že proti rozsudku podali odvolání oba obžalovaní. Soud druhého stupně ve veřejném zasedání dne 22. 12. 1999 zamítl usnesením sp. zn. 2 To 129/99 odvolání obviněného V. K. podle § 253 odst. 1 tr. ř. jako opožděně podané. Tohoto dne nabyl rozsudek právní moci.

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 22. 12. 1999 sp. zn. 2 To 129/99 podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného V. K. stížnost pro porušení zákona. Tomuto soudu vytká, že porušil zákon v ustanoveních § 253 odst. 1, § 57 odst. 1, § 2 odst. 5 a § 245 odst. 1 tr. ř.

V protokolu o hlavním líčení ze dne 28. 1. 1999, jež bylo konáno v trestní věci Okresního soudu v Olomouci vedené pod sp. zn. 1 T 150/98, je zaprotokolováno vyjádření obou obviněných tak, že po vysvětlení významu rozsudku a poučení o opravném prostředku uvedli, že každý z nich podává odvolání. Proto, když byl spis předložen soudu druhého stupně, uvedla po zahájení veřejného zasedání N. K., že odvolání po vyhlášení rozsudku nepodala, odvolání za ni podal bez jejího vědomí obhájce, ona se však rozhodla vzít toto odvolání zpět. Odvolací soud potom toto zpětvzetí odvolání vzal podle § 250 odst. 4 tr. ř. na vědomí. Dotazem u intervenujícího státního zástupce poté odvolací soud zjistil, že z jeho poznámek vyplývá jiný údaj, než je uveden v protokolu o hlavním líčení, a to, že si oba obžalovaní ponechali lhůtu na rozmyšlenou, tento údaj podle protokolace potvrdil i Mgr. M. Z., obhájce obviněného V. K., který nadto uvedl, že písemné odvolání podával osobně u okresního soudu dne 10. 2. 1999, byť jemu i obviněnému byl rozsudek doručen již dne 28. 1. 1999. Krajský soud pak zamítl odvolání obviněného jako opožděně podané podle § 253 odst. 1 tr. ř.

Stížnost pro porušení zákona vytká Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, že učinil závažné rozhodnutí, aniž si v dostatečné míře udělal jasno o obsahu protokolu o hlavním líčení, který má charakter veřejné listiny, přičemž obsah tohoto protokolu zpochybnil závěry plynoucími ze soukromých poznámek obhájce či interních záznamů státního zástupce, aniž by potřebné údaje ověřil u předsedy senátu okresního soudu, jenž napadený rozsudek vydal. Na základě takto nedostatečně zjištěných skutečností poté odmítl věcně projednat odvolání obviněného V. K., které bylo podle protokolu o hlavním líčení podáno řádně a včas.

Ministr spravedlnosti poté navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil shora uváděné porušení zákona, podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen byl.

Podle ustanovení § 253 odst. 1 tr. ř. odvolací soud zamítne odvolání, bylo-li podáno opožděně, osobou

neoprávněnou nebo osobou, která se odvolání výslovně vzdala nebo znovu podala odvolání, které v téže věci již předtím výslovně vzala zpět.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. postupují orgány činné v trestním řízení tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Těmito ustanoveními se odvolací soud důsledně neřídil. Je třeba konstatovat, že z protokolu o hlavním líčení ze dne 28. 1. 1999, kdy byl rozsudek okresního soudu vyhlášen, vyplývá, že jak obviněný V. K., tak jeho manželka, tehdy v procesním postavení spoluobžalované, prohlásili, že proti rozsudku podávají odvolání. Přítomný státní zástupce se podle této protokolace nevyjádřil, tedy žádal, aby mu byl rozsudek písemně doručen a byla mu tak poskytnuta zákonná osmidenní lhůta k úvaze, zda odvolání podá či nikoli. Správnost této protokolace potvrdil předseda senátu okresního soudu svým podpisem. Že tyto údaje i nadále považoval předseda senátu za správné, potvrzuje i jeho referát ze dne 8. 2. 1999, jímž dal kanceláři pokyn, aby trestní spis byl ve smyslu ustanovení § 251 tr. ř. vzhledem k odvoláním, jež podali obžalovaní, předložen odvolacímu soudu.

Mimo údaje o odvoláních podaných u hlavního líčení, je ve spise založeno písemné odvolání N. K. ze dne 4. 2. 1999, které vyhotovil její obhájce JUDr. V. K.

Pochybnosti o tom, že odvolání byla podána oprávněnými osobami a v zákonné lhůtě, neměl zřejmě ani odvolací soud, jak je patrné z referátu určeného člena senátu, který dne 14. 12. 1999 nařídil veřejné zasedání na den 22. 12. 1999.

Z protokolu o veřejném zasedání před Krajským soudem v Ostravě, pobočka v Olomouci, je patrné, že N. K. po jeho zahájení uvedla, že odvolání ústně do protokolu u okresního soudu podal jen obviněný. Ona sama o tom jen uvažovala, bavila se o tom se svým obhájcem, ale u hlavního líčení odvolání nepodala. Pokud tak posléze dne 4. 2. 1999 učinil její obhájce, šlo o úkon učiněný bez jejího vědomí a ona sama takto podané odvolání bere zpět. Obhájce obviněného Mgr. M. Z. podle protokolace potom uvedl, že odvolání obviněného bylo podáno až dne 10. 2. 1999, když ani obviněný u hlavního líčení bezprostředně ústně do protokolu opravný prostředek nepodal. Potom byl učiněn dotaz u intervenujícího státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci, který sdělil, že z jeho poznámek vyplývá, že si jak N. K., tak obviněný V. K. ponechali lhůtu k vyjádření. Po těchto zjištěních posléze odvolací soud rozhodl tak, jak specifikováno výše.

Tímto postupem však nebyla respektována ustanovení § 55 až § 57 tr. ř., přičemž odvolací soud řádně nezjistil, zda pro procesní postup, který zvolil, má vytvořeny zákonné podmínky a předpoklady.

Podle § 55 odst. 1 tr. ř. se o každém úkonu trestního řízení sepíše, a to zpravidla při úkonu nebo bezprostředně po něm, protokol, který má posléze v písm. a)-b) citovaného ustanovení stanoveny obligatorní náležitosti. Protokol o hlavním líčení podepisuje předseda senátu a zapisovatel (§ 56 odst. 1 tr. ř.). O opravě a doplnění protokolu o hlavním líčení a rovněž o námitkách proti takovému protokolu rozhoduje soud, o jehož protokol jde. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost (§ 57 odst. 1 tr. ř.). Uvedená ustanovení tak zcela jednoznačně řeší problematiku vyhotovování protokolu o hlavním líčení, který má charakter veřejné listiny, stejně jako i způsob rozhodnutí o případných námitkách proti takovému protokolu. Odvolací soud pominul, že toto rozhodování přísluší v daném případě Okresnímu soudu v Olomouci, jemuž měl být spis k rozhodnutí podle § 57 odst. 1 tr. ř. předložen. Odvolací soud pak v rozporu s citovaným ustanovením na sebe atrahoval takové rozhodnutí a na základě zcela nedostatečných zjištění poté zamítl odvolání obviněného V. H. jako opožděně podané. Tím zkrátil obviněného na jeho právu na odvolání, které mu vyplývá z ustanovení §

245 odst. 1 tr. ř.

Pro úplnost je třeba doplnit argumentaci ještě o další údaj, a to, že odvolací soud konstatoval existenci obviněným opožděně podaného odvolání, avšak ve spise se písemné vyhotovení odvolání obviněného nenachází a rovněž ze spisového přehledu nevyplývá, že by v něm kdy bylo založeno. Není tedy zřejmé, o jakém odvolání vlastně krajský soud rozhodl. Pokud se nyní ve spise nachází volně vložená kopie odvolání obviněného datovaná dnem 10. 2. 1999, jde o kopii dodatečně vloženou obhájcem obviněného spolu s podnětem ke stížnosti pro porušení zákona, a to až dne 1. 8. 2000.

Vzhledem k okolnostem výše uvedeným je nutno konstatovat, že Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, svým usnesením ze dne 21. 12. 1999 sp. zn. 2 To 129/99 porušil zákon v neprospěch obviněného V. K. v ustanoveních § 253 odst. 1 a § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Toto porušení zákona vyslovil Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil, včetně rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Věc poté podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Odvolací soud především výsledkem obviněného, který se dosud v tomto směru nevyjádřil, zjistí, zda podal odvolání ústně do protokolu již v hlavním líčení poté, co byl rozsudek vyhlášen, či zda se bezprostředně nevyjádřil a žádal, aby mu byl doručen písemný rozsudek s tím, že příslušné stanovisko k rozsudku učiní v zákonné osmidenní lhůtě. Potom vzhledem k protokolovaným vyjádřením odsouzené N. K., obhájce Mgr. Z. a státního zástupce, který byl přítomen u veřejného zasedání před krajským soudem, případně i obviněného, vzhledem k obsahu jeho vyjádření, předloží spis Okresnímu soudu v Olomouci k rozhodnutí podle § 57 odst. 1 tr. ř. Po právní moci tohoto rozhodnutí přihlédne krajský soud k jeho obsahu a posoudí, zda v případě obviněného V. K. šlo o odvolání opožděně či včas podané, přičemž jeho další procesní postup se bude odvíjet od tohoto zjištění.

Pro úplnost Nejvyšší soud připomíná ustanovení § 270 odst. 4 tr. ř., podle něhož je orgán, jemuž byla věc přikázána, vázán právním názorem, který ve věci Nejvyšší soud vyslovil, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.